HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

21 ianuarie 2021*

„Trimitere preliminară – Fiscalitate – Taxa pe valoarea adăugată (TVA) – Directiva 2006/112/CE – Articolul 2 alineatul (1) litera (c), articolul 24 alineatul (1) și articolul 25 litera (a) – Operațiuni impozabile – Remunerații pentru comunicarea publică de opere muzicale – Articolul 28 – Organism de gestiune colectivă a drepturilor de autor – Percepere a acestor remunerații de la consumatorul final în nume propriu și în contul titularilor de drepturi de autor”

În cauza C-501/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Înalta Curte de Casație și Justiție (România) prin decizia din 22 februarie 2019, primită de Curte la 28 iunie 2019, în procedura

UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor

împotriva

Asociației Culturale „Suflet de Român”, reprezentată de lichidatorul său, Pro Management Insolv IPURL,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna A. Prechal (raportoare), președintă de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședinta Curții, îndeplinind funcția de judecătoare a Camerei a treia, domnii N. Wahl și F. Biltgen, și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor, de A. Achim;

– pentru guvernul român, inițial de C.-R. Canțăr, R. Hațieganu și A. Rotăreanu, ulterior de E. Gane, A. Rotăreanu și R. Hațieganu, în calitate de agenți;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de L. Lozano Palacios și A. Armenia, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: româna.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 1 octombrie 2020,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 24 alineatul (1), a articolului 25 litera (a) și a articolului 28 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/88/UE a Consiliului din 7 decembrie 2010 (JO 2010, L 326, p. 1) (denumită în continuare „Directiva TVA”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între UCMR – ADA Asociația pentru Drepturi de Autor a Compozitorilor (denumită în continuare „UCMR-ADA”), pe de o parte, și Asociația Culturală „Suflet de Român” (denumită în continuare „asociația”), pe de altă parte, aflată în prezent în lichidare, în legătură cu supunerea la plata taxei pe valoarea adăugată (TVA) a plății unor remunerații datorate de asociație către UCMR-ADA pentru comunicarea publică a unor opere muzicale în cadrul unui spectacol organizat de asociație.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 2 alineatul (1) din Directiva TVA prevede:

„Următoarele operațiuni sunt supuse TVA:

[…]

(c) prestarea de servicii efectuată cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare;

[…]”

4 Articolul 24 alineatul (1) din această directivă are următorul cuprins:

„«Prestare de servicii» înseamnă orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri.”

5 Potrivit articolului 25 din directiva menționată:

„O prestare de servicii poate consta, între altele, în una dintre următoarele operațiuni:

(a) cesiunea de bunuri necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate;

[…]”

6 Articolul 28 din aceeași directivă prevede:

„Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul unei alte persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră că ea a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.”

Dreptul român

Codul fiscal

7 Articolul 126, intitulat „Operațiuni impozabile”, din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal din 22 decembrie 2003 (M. Of., Partea I, nr. 927/23 decembrie 2003), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Codul fiscal”), prevede:

„(1) Din punct[ul] de vedere al taxei sunt operațiuni impozabile în România cele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) operațiunile care, în sensul articolelor 128-130, constituie sau sunt asimilate cu o livrare de bunuri sau o prestare de servicii, în sfera taxei, efectuate cu plată; […]”

8 Articolul 129 din Codul fiscal, intitulat „Prestarea de servicii”, prevede:

„(1) Se consideră prestare de servicii orice operațiune care nu constituie livrare de bunuri, așa cum este definită la articolul 128.

(2) Atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul altei persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră că a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.

(3) Prestările de servicii cuprind operațiuni cum sunt:

[…]

b) cesiunea bunurilor necorporale, indiferent dacă acestea fac sau nu obiectul unui drept de proprietate, cum sunt: transferul și/sau cesiunea drepturilor de autor, brevetelor, licențelor, mărcilor comerciale și a altor drepturi similare;

[…]

e) servicii de intermediere efectuate de persoane care acționează în numele și în contul altei persoane, atunci când intervin într-o livrare de bunuri sau o prestare de servicii.

[…]”

Legea privind dreptul de autor

9 Articolul 13 litera din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe din 14 martie 1996 (M. Of., Partea I, nr. 60/26 martie 1996), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „Legea privind dreptul de autor”), are următorul cuprins:

„Utilizarea unei opere dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau de a interzice:

[…]

f) comunicarea publică, direct sau indirect, a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi accesată în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.

[…]”

10 Titlul III din această lege se referă la „Gestiunea și apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe”. Capitolul I din acesta, privind „[g]estiunea drepturilor patrimoniale de autor și a drepturilor conexe”, conține trei secțiuni. Articolele 123-123[4] sunt cuprinse în secțiunea I, intitulată „Dispoziții generale”.

11 Potrivit articolului 123 din legea menționată:

„(1) Titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe își pot exercita drepturile recunoscute prin prezenta lege în mod individual sau, pe bază de mandat, prin organismele de gestiune colectivă, în condițiile prezentei legi.

[…]

(3) Titularii de drepturi de autor sau de drepturi conexe nu pot cesiona drepturile patrimoniale recunoscute prin prezenta lege către organisme de gestiune colectivă.”

12 Articolul 123[1] din aceeași lege prevede:

„(1) Gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea următoarelor drepturi:

[…]

e) dreptul de comunicare publică a operelor muzicale […]

[…]

(2) Pentru categoriile de drepturi prevăzute la alineatul (1), organismele de gestiune colectivă îi reprezintă și pe titularii de drepturi care nu le-au acordat mandat.”

13 Articolul 125 alineatul (2) din Legea privind dreptul de autor, cuprins în secțiunea a II-a, intitulată „Organismele de gestiune colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe”, prevede:

„[O]rganisme[le] [de gestiune colectivă] sunt create direct de titularii drepturilor de autor sau ai drepturilor conexe, persoane fizice ori juridice, și acționează în limitele mandatului încredințat și pe baza statutului adoptat după procedura prevăzută de lege.”

14 Articolul 129[1] din această lege are următorul cuprins:

„În cazul gestiunii colective obligatorii, dacă un titular [de drepturi de autor] nu este asociat la niciun organism, competența revine organismului din domeniu cu cel mai mare număr de membri. Revendicarea de către titularii de drepturi nereprezentați a sumelor cuvenite se poate face în termen de 3 ani de la data notificării. După acest termen, sumele nerepartizate sau nerevendicate sunt utilizate potrivit hotărârii adunării generale, cu excepția cheltuielilor de administrare.”

15 În cadrul titlului III capitolul I din legea menționată, secțiunea a III-a, intitulată „Funcționarea organismelor de gestiune colectivă”, conține articolele 130-135.

16 Articolul 130 alineatul (1) din aceeași lege prevede:

„Organismele de gestiune colectivă au următoarele obligații:

a) să acorde autorizații neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, efectuată înainte de utilizarea repertoriului protejat, în schimbul unei remunerații, prin licență neexclusivă, în formă scrisă;

b) să elaboreze metodologii pentru domeniile lor de activitate, cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite, ce trebuie negociate cu utilizatorii în vederea plății acestor drepturi, în cazul acelor opere al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi;

[…]

e) să colecteze sumele datorate de utilizatori și să le repartizeze între titularii de drepturi […]

[…]”

17 Potrivit articolului 131[1] alineatul (1) din Legea privind dreptul de autor, care completează dispozițiile articolului 130 alineatul (1) litera b):

„Metodologia se negociază de către organismele de gestiune colectivă cu reprezentanții [anumitor asociații și anumitor organisme de utilizatori], ținându-se seama de următoarele criterii principale:

a) categoria titularilor de drepturi, membri sau nemembri, și domeniul pentru care se poartă negocierea;

[…]

d) proporția utilizării repertoriului gestionat de un organism de gestiune colectivă;

[…]

f) veniturile obținute de utilizatori din activitatea care utilizează repertoriul ce face obiectul negocierii.

[…]”

18 Articolul 134 din această lege prevede:

„(1) Exercitarea gestiunii colective încredințate prin contractul de mandat nu poate restrânge în niciun fel drepturile patrimoniale ale titularilor.

(2) Gestiunea colectivă se exercită potrivit următoarelor reguli:

a) deciziile privind metodele și regulile de colectare a remunerației și a altor sume de la utilizatori și cele de repartizare a acestora între titularii de drepturi, precum și cele privind alte aspecte mai importante ale gestiunii colective trebuie să fie luate de membri, în cadrul adunării generale, potrivit statutului;

b) comisionul datorat de titularii de drepturi, care sunt membri ai unui organism de gestiune colectivă, pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare a acestuia, […] cumulat cu comisionul datorat organismului de gestiune colectivă care este colector unic, […] nu poate fi mai mare de 15 % din sumele colectate anual;

c) în lipsa unei hotărâri exprese a adunării generale, sumele colectate de un organism de gestiune colectivă nu pot fi utilizate în scopuri comune, altele decât acoperirea costurilor reale ale colectării și repartizării către membri a sumelor cuvenite; adunarea generală poate decide ca maximum 15 % din sumele colectate să poată fi utilizate în scopuri comune și numai în limita obiectului de activitate;

d) sumele colectate de un organism de gestiune colectivă se repartizează individual titularilor de drepturi, proporțional cu utilizarea repertoriului fiecăruia, în termen de maximum 6 luni de la data colectării; titularii de drepturi pot pretinde plata sumelor colectate nominal sau a celor a căror repartizare nu presupune o documentare specială în termen de 30 de zile de la data colectării;

e) comisionul datorat de titularii de drepturi se reține acestora din sumele cuvenite fiecăruia, după calcularea repartiției individuale;

[…]

(3) Remunerațiile încasate de organismele de gestiune colectivă nu sunt și nu pot fi asimilate veniturilor acestora.

(4) În exercitarea mandatului, în condițiile prezentei legi, organismelor de gestiune colectivă nu li se transferă sau nu li se transmit drepturi de autor și drepturi conexe ori utilizarea acestora.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

19 UCMR-ADA este un organism de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor de opere muzicale, care a fost desemnat de Oficiul Român pentru Drepturile de Autor ca unic colector, în România, al drepturilor patrimoniale de autor pentru comunicarea publică a unor asemenea opere în concerte, spectacole ori manifestări artistice.

20 La 16 noiembrie 2012, asociația a organizat un spectacol în cadrul căruia au fost interpretate opere muzicale în fața unui public. În acest scop, asociația a obținut de la UCMR-ADA o licență neexclusivă în schimbul plății unor remunerații pentru comunicarea publică a acestor opere.

21 Întrucât asociația a plătit numai o parte dintre remunerațiile pretinse de UCMR-ADA, aceasta din urmă s-a văzut nevoită să formuleze o acțiune în justiție. Deși atât prima instanță, cât și instanța de apel au decis că suma integrală a remunerațiilor pretinse era datorată de asociație, această din urmă instanță a considerat că operațiunea de colectare a remunerațiilor de către UCMR-ADA nu era supusă TVA-ului și a diminuat suma de bani stabilită în sarcina asociației prin înlăturarea cuantumului acestei taxe.

22 În recursul formulat în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție (România), UCMR-ADA susține că instanța de apel a încălcat Codul fiscal, precum și principiul neutralității TVA-ului, întrucât decizia sa are ca efect suportarea TVA-ului de către UCMR-ADA, iar nu de către asociație, deși UCMR-ADA nu este consumatorul final al operelor în cauză.

23 Întrucât are îndoieli cu privire la interpretarea Directivei TVA, instanța de trimitere ridică, în primul rând, problema dacă operațiunea prin care titularii de drepturi de autor de opere muzicale autorizează utilizarea acestor opere de către organizatorii de spectacole poate fi calificată drept „prestare de servicii efectuată cu titlu oneros” în sensul acestei directive. În această privință, deși este conștientă de faptul că, în litigiul principal, este vorba despre drepturi patrimoniale diferite și despre categorii diferite de titulari în raport cu cele în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), instanța de trimitere ridică problema dacă raționamentul urmat de Curte în acea hotărâre se poate aplica *mutatis mutandis* în speța de față.

24 Dacă operațiunea menționată trebuie considerată ca fiind o prestare de servicii efectuată cu titlu oneros, instanța de trimitere se întreabă, în al doilea rând, referindu-se la Hotărârea din 14 iulie 2011, Henfling și alții (C-464/10, EU:C:2011:489), dacă un organism de gestiune colectivă, prin perceperea de remunerații de la utilizatori, acționează în calitate de persoană impozabilă în sensul articolului 28 din

Directiva TVA. Dacă este cazul, ea dorește să afle consecințele acestei calități în ceea ce privește obligația de a emite facturi cu TVA, atât pentru acest organism de gestiune colectivă, cât și pentru titularii drepturilor de autor.

25 În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Titularii de drepturi asupra operelor muzicale realizează o prestare de servicii în sensul articolului 24 alineatul (1) și al articolului 25 litera (a) din Directiva [TVA] către organizatorii de spectacole, de la care organismele de gestiune colectivă, pe baza unei autorizații – licență neexclusivă –, percep în nume propriu, dar pe seama acestor titulari, remunerații pentru comunicarea publică a operelor muzicale?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, atunci când percep remunerații de la organizatorii de spectacole pentru dreptul de comunicare publică a operelor muzicale, organismele de gestiune colectivă acționează în calitate de persoane impozabile în sensul articolului 28 din Directiva TVA și sunt obligate să emită facturi cu TVA către respectivii organizatori de spectacole, iar atunci când li se distribuie remunerații, autorii și ceilalți titulari de drepturi de autor de opere muzicale, la rândul lor, trebuie să emită facturi cu TVA către organismul de gestiune colectivă?”

Procedura în fața Curții

26 Ședința de audiere a pledoariilor, care fusese stabilită inițial la 27 mai 2020, a fost anulată din cauza crizei sanitare, iar întrebările care fuseseră adresate pentru răspuns oral au fost transformate în întrebări cu răspuns scris. Părțile au răspuns la aceste întrebări în termenele stabilite.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

27 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 alineatul (1) litera (c), articolul 24 alineatul (1) și articolul 25 litera (a) din Directiva TVA trebuie interpretate în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta din urmă obține licența neexclusivă care îl autorizează să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.

28 Potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, sunt supuse TVA-ului prestarea de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul unui stat membru de către o persoană impozabilă care acționează ca atare.

29 În temeiul articolului 24 alineatul (1) din această directivă, orice operațiune care nu constituie o livrare de bunuri trebuie considerată prestare de servicii. Articolul 25 din Directiva TVA enumeră, cu titlu indicativ, trei operațiuni diferite care pot fi calificate drept „prestări de servicii”, printre care cea enumerată la articolul 25 litera (a) menționat, care constă în cesiunea de bunuri necorporale.

30 Înainte de a se stabili dacă o prestare de servicii precum cea în discuție în litigiul principal poate consta într-o cesiune de bunuri necorporale în sensul acestei dispoziții, trebuie să se analizeze dacă o asemenea operațiune este efectuată cu titlu oneros. Astfel, după cum reiese din cuprinsul punctului 28 din prezenta hotărâre, potrivit articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, pentru a intra în

domeniul de aplicare al acesteia, o asemenea prestare de servicii trebuie efectuată în orice caz cu titlu oneros (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, punctul 24).

31 Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că o prestare de servicii nu este efectuată cu titlu oneros, în sensul Directivei TVA, și nu este, așadar, impozabilă decât în cazul în care între prestator și beneficiar există un raport juridic în care au loc prestații reciproce, plata primită de prestator constituind contravaloarea efectivă a serviciului furnizat beneficiarului. Aceasta este situația dacă există o legătură directă între serviciul prestat și contravaloarea primită, sumele plătite constituind contraprestația efectivă a serviciului care poate fi individualizat, furnizat în cadrul unui raport juridic în care are loc un schimb de prestații reciproce (a se vedea în special Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP, C-37/16, EU:C:2017:22, punctele 25 și 26, precum și Hotărârea din 11 iunie 2020, Vodafone Portugal, C-43/19, EU:C:2020:465, punctul 31 și jurisprudența citată).

32 Potrivit indicațiilor furnizate de instanța de trimitere, legislația națională aplicabilă în litigiul principal instituie o gestiune colectivă obligatorie pentru exercitarea dreptului de comunicare publică a operelor muzicale, printre altele în cadrul spectacolelor. Această gestiune colectivă implică în special faptul că un singur organism de gestiune colectivă desemnat are obligația de a acorda utilizatorilor, precum organizatorii de spectacole, la cererea acestora, o licență neexclusivă pentru comunicarea publică a operei în discuție. Prin perceperea remunerațiilor datorate titularilor de drepturi de autor în schimbul acestei autorizații, organismul menționat acționează în nume propriu, dar în contul acestor titulari de drepturi de autor, fără să prezinte importanță aspectul dacă aceștia din urmă sunt sau nu membri ai organismului respectiv.

33 Din aceste indicații reiese că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, titularul de drepturi de autor furnizează o prestare de servicii cu titlu oneros organizatorului de spectacole, în pofida intervenției organismului de gestiune colectivă.

34 Astfel, în primul rând, într-un asemenea caz, există un raport juridic în care are loc un schimb de prestații reciproce în sensul că, prin autorizarea comunicării publice a unei opere muzicale, titularul de drepturi de autor asupra operei respective acordă o utilizare a acesteia unui utilizator. Acest utilizator furnizează, la rândul său, o prestație acestui titular prin îndeplinirea obligației de plată a remunerației pentru utilizarea operei solicitate către organismul de gestiune colectivă. Acesta din urmă acționează în acest caz în contul titularilor de drepturi de autor.

35 Împrejurarea că utilizarea operei protejate este acordată la cererea expresă a utilizatorului, care, la rândul său, plătește remunerația datorată, nu numai că confirmă, într-o situație precum cea din litigiul principal, existența unui raport juridic în care are loc un schimb de prestații reciproce între prestatorul-titular și beneficiarul-utilizator, ci și permite, în același timp, să se constate o legătură directă între serviciul prestat și contraprestația efectivă primită.

36 În al doilea rând, este necesar să se constate că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, remunerația plătită de utilizator constituie contraprestația efectivă a serviciului prestat în cadrul acestui raport juridic. În această privință, din elementele furnizate de instanța de trimitere reiese că suma datorată titularilor de drepturi de autor de organismul de gestiune colectivă, deși este stabilită în definitiv în funcție de metodologiile prevăzute de legea națională, urmărește să remunereze serviciul prestat.

37 Această concluzie nu este infirmată de faptul că această remunerație este percepută de organismul de gestiune colectivă, din moment ce acesta acționează în contul titularilor de drepturi de autor, și nici nu este repusă în discuție de împrejurarea că gestiunea colectivă a remunerației rezultă dintr-o obligație legală, astfel cum arată domnul avocat general la punctul 48 din concluziile sale, sau că

organismul de gestiune colectivă acționează atât pentru autorii care fac parte dintre membrii săi, cât și pentru cei care nu fac parte din acesta, din moment ce modul său de gestionare nu variază în funcție de categoria de titulari de drepturi de autor.

38 O situație precum cea în discuție în litigiul principal se distinge astfel de cea din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 18 ianuarie 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), sub două aspecte. Pe de o parte, există un raport juridic în cadrul căruia are loc un schimb de prestații reciproce între titularii drepturilor și un consumator final al operei protejate. Pe de altă parte, se stabilește o legătură directă între prestarea unui serviciu și o contravaloare, remunerațiile care trebuie plătite de consumatorul final constituind contrapartida efectivă a serviciului care poate fi individualizat, prestat de titularul dreptului de autor, în timp ce Curtea a statuat, la punctele 28-30 din hotărârea menționată, că remunerațiile în cauză, datorate de anumiți producători și importatori în temeiul legii naționale care determina și cuantumul acestora, urmăreau finanțarea compensației echitabile în beneficiul titularilor drepturilor în discuție.

39 Din moment ce s-a stabilit că operațiunea în discuție în litigiul principal constituie o prestare de servicii efectuată cu titlu oneros în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA, nu este necesar să se stabilească dacă ea intră în sfera noțiunii de „cesiune de bunuri necorporale” în sensul articolului 25 litera (a) din directiva menționată, întrucât lista prestărilor de servicii prevăzute la acest articol 25 are caracter neexhaustiv.

40 Rezultă din tot ceea ce precedă că articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta este autorizat, printr-o licență neexclusivă, să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.

Cu privire la a doua întrebare

41 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 28 din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că organismul de gestiune colectivă, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunerațiile care le sunt datorate în schimbul autorizației de comunicare publică a operelor lor protejate, acționează în calitate de „persoană impozabilă” în sensul acestui articol și, prin urmare, se consideră că a primit această prestare de servicii de la acești titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă, într-un astfel de caz, pe de o parte, organismul de gestiune colectivă trebuie să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta cu TVA și, pe de altă parte, dacă titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.

42 În ceea ce privește prima parte a acestei întrebări, trebuie amintit că, atunci când o persoană impozabilă care acționează în nume propriu, dar în contul unei alte persoane, ia parte la o prestare de servicii, se consideră, în temeiul articolului 28 din Directiva TVA, că ea a primit și a prestat ea însăși serviciile respective.

43 Astfel, această dispoziție creează ficțiunea juridică a două prestări de servicii identice furnizate consecutiv. În temeiul acestei ficțiuni, se consideră că operatorul, care ia parte la prestarea de servicii și are calitatea de comisionar, a primit, într-o primă etapă, serviciile în cauză de la operatorul în contul căruia acționează, care are calitatea de comitent, înainte de a furniza personal aceste servicii clientului, într-o a doua etapă (Hotărârea din 4 mai 2017, Comisia/Luxemburg, C-274/15, EU:C:2017:333, punctul 86 și jurisprudența citată).

44 În speță, din decizia de trimitere reiese, în primul rând, că gestiunea colectivă este obligatorie pentru exercitarea dreptului de comunicare publică a operelor muzicale, printre altele în cadrul spectacolelor. În acest caz, organismul de gestiune colectivă desemnat îi reprezintă și pe titularii de drepturi care nu i-au acordat un mandat și care nu sunt, așadar, membri ai acestui organism. În al doilea rând, drepturile patrimoniale exclusive ale titularilor de drepturi de autor care le permit să acorde sau să interzică în special comunicarea publică a unei opere nu pot face obiectul unei cesiuni către organismele de gestiune colectivă. În al treilea rând, în temeiul legii naționale aplicabile, organismul de gestiune colectivă are obligația, pe de o parte, să acorde licențe neexclusive utilizatorilor, la cererea acestora, și, pe de altă parte, să elaboreze metodologii, negociate cu utilizatorii, în vederea plății unor remunerații corespunzătoare în cazul operelor al căror mod de exploatare face imposibilă autorizarea individuală de către titularii de drepturi. În al patrulea rând, în cazul în care remunerațiile sunt datorate titularilor în conformitate cu aceste metodologii, autorizația acordată unui utilizator de organismul de gestiune colectivă va include sumele pe care acesta din urmă le colectează în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor.

45 Din toate aceste elemente, considerate împreună, rezultă că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, organismul de gestiune colectivă, prin acordarea unor licențe utilizatorilor operelor protejate și prin perceperea remunerațiilor în schimbul acestei utilizări în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor, ia parte la prestarea de servicii efectuată de acest titular în beneficiul utilizatorului, și anume organizatorul de spectacole. Prin urmare, trebuie să se considere că, într-o primă etapă, organismul menționat a primit prestarea de servicii menționată de la titularii respectivi, înainte de a o furniza personal consumatorilor finali, într-o a doua etapă.

46 În consecință, în împrejurări precum cele din litigiul principal, trebuie să se considere că organismul de gestiune colectivă a acționat în calitate de comisionar, în sensul articolului 28 din Directiva TVA.

47 Faptul că un organism de gestiune colectivă îi reprezintă și pe titularii de drepturi de autor care nu i-au acordat mandat nu contrazice această concluzie, din moment ce nici prestarea de servicii în cauză, nici modalitățile potrivit cărora este efectuată nu diferă în funcție de categoria de titulari vizată.

48 Într-adevăr, din elementele furnizate atât de instanța de trimitere, cât și de guvernul român reiese că, în sistemul gestiunii colective obligatorii în discuție în litigiul principal, legea aplicabilă nu face nicio distincție în funcție de calitatea de membru sau de nemembru al unui organism de gestiune colectivă în ceea ce privește acordarea licențelor, perceperea remunerațiilor, repartizarea acestora, precum și comisionul datorat organismului de gestiune colectivă.

49 În ceea ce privește a doua parte a acestei întrebări, referitoare la consecințele aplicării articolului 28 din Directiva TVA în ceea ce privește facturarea, trebuie amintit că, dat fiind că această dispoziție face parte din titlul IV, intitulat „Operațiuni taxabile”, din această directivă, prestările de servicii furnizate consecutiv intră în domeniul de aplicare al TVA-ului. De aici rezultă că, dacă prestarea de servicii la care ia parte un operator este supusă TVA-ului, raportul juridic dintre acest operator și operatorul în contul căruia acționează este de asemenea supus TVA-ului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2019, Amărăști Land Investment, C-707/18, EU:C:2019:1136, punctul 38).

50 Astfel, atunci când organismul de gestiune colectivă, acționând în calitate de persoană impozabilă, realizează în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor, o operațiune care constă în acordarea de licențe neexclusive organizatorilor de spectacole în scopul comunicării publice de opere muzicale, în schimbul unor remunerații, acest organism realizează o operațiune care intră în domeniul de aplicare al TVA-ului, la fel cum titularii de drepturi de autor prestează un serviciu impozabil atunci când percep remunerații de la organismul de gestiune colectivă.

51 Într-o astfel de situație și în vederea respectării principiului neutralității fiscale, organismul de gestiune colectivă persoană impozabilă este obligat să emită, în nume propriu, consumatorului final o factură care să stabilească perceperea remunerațiilor datorate de la acesta, majorată cu TVA. În continuare,

după primirea remunerațiilor transferate de acest organism, titularii de drepturi de autor sunt obligați, dacă sunt persoane impozabile, să emită o factură organismului menționat care să stabilească remunerațiile primite și TVA-ul la care sunt supuse acestea.

52 Din cele ce precedă rezultă că articolul 28 din Directiva TVA trebuie interpretat în sensul că organismul de gestiune colectivă, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunerațiile care le sunt datorate în schimbul autorizației de comunicare publică a operelor lor protejate, acționează în calitate de „persoană impozabilă” în sensul acestui articol și, prin urmare, se consideră că a primit această prestare de servicii de la acești titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Într-o asemenea situație, acest organism este obligat să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final, în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta, cu TVA. Titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) **Articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/88/UE a Consiliului din 7 decembrie 2010, trebuie interpretat în sensul că un titular de drepturi de autor asupra unor opere muzicale efectuează o prestare de servicii cu titlu oneros în beneficiul unui organizator de spectacole, consumator final, atunci când acesta este autorizat, printr-o licență neexclusivă, să comunice public aceste opere în schimbul plății unor remunerații percepute de un organism de gestiune colectivă desemnat, care acționează în nume propriu, dar în contul acestui titular de drepturi de autor.**

2) **Articolul 28 din Directiva 2006/112/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/88, trebuie interpretat în sensul că organismul de gestiune colectivă, care percepe în nume propriu, dar în contul titularilor de drepturi de autor de opere muzicale, remunerațiile care le sunt datorate în schimbul autorizației de comunicare publică a operelor lor protejate, acționează în calitate de „persoană impozabilă” în sensul acestui articol și, prin urmare, se consideră că a primit această prestare de servicii de la acești titulari, înainte de a o furniza personal consumatorului final. Într-o asemenea situație, acest organism este obligat să emită facturi în nume propriu pentru consumatorul final, în care să figureze remunerațiile percepute de la acesta, cu taxa pe valoarea adăugată (TVA). Titularii de drepturi de autor sunt la rândul lor obligați să emită către organismul de gestiune colectivă facturi cu TVA pentru prestația furnizată în temeiul remunerațiilor primite.**

Prechal Silva de Lapuerta Wahl

Biltgen Rossi

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 21 ianuarie 2021.

Grefier
A. Calot Escobar

Președinta Camerei a treia
A. Prechal